

Sygn.akt III AUa 1189/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSA Marek Szymanowski

Sędziowie : SA Dorota Elżbieta Zarzecka

: SO del. Piotr Prusinowski (spr.)

Protokolant : Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku M. K. (1)

przeciwko Dyrektorowi(...) w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji wnioskodawcy M. K. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 września 2012 r. sygn. akt IV U 2187/12

oddala apelację.

Sygn akt III AUa 1189/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. K. (1) odwołał się od decyzji Dyrektora(...)w W. z dnia 20 października 2009 r. Wskazał, że obniżenie emerytury jest niezgodne z Konstytucją RP, godzi w zasadę praw nabytych, niedziałania prawa wstecz i uregulowania międzynarodowe.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, że dokonał przeliczenia świadczenia przysługującego wnioskodawcy zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004, Nr 8, poz. 67 z późn zm.)

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 26 września 2012r. w sprawie IV U 2187/12 odwołanie oddalił. Sąd ten ustalił, że urodzony w dniu (...) M. K. (1) w okresie od dnia 1 października 1981 roku do dnia 31 lipca 1990 roku pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18.10.2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007, Nr 63, poz. 425, z późn. zm.).

Decyzją z dnia 24.09.1990 r. przyznano mu prawo do emerytury milicyjnej. Zaliczono 25 lat 4 miesiące i 13 dni, w tym: 23 lata 3 miesiące i 1 dzień służby w Milicji Obywatelskiej. Decyzją z dnia 20.10.2009 r. organ rentowy działając na podstawie art. 15 b w związku z art. 32 ust 1 pkt 1 ustawy emerytalnej oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji ponownie od dnia 01.01.2010 r. ustalił wysokość renty emerytury policyjnej z kwoty 1689,71 zł na kwotę 1581,75 zł.

Sąd Okręgowy stwierdził, iż w przedmiotowej sprawie ustalony stan faktyczny nie jest sporny. Został odtworzony na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach organu rentowego. Nie budzi również wątpliwości mechanizm matematyczny użyty do przeliczenia świadczenia wnioskodawcy. Istota sporu sprowadza się do oceny legalności rozwiązania wprowadzonego przez ustawodawcę ustawą z dnia 23.01.2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145)

Zgodnie z wprowadzonym do obrotu prawnego przepisem art. 15 b ust 1 ustawy emerytalnej w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa (o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów) i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi 0,7 % podstawy wymiaru - za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990.

Ponadto Sąd I instancji zwrócił uwagę na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010r. (K 6/09, OTK – A 2010, nr 2, poz. 15), zgodnie z którym art. 15b ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66, z późn zm.), dodany przez art. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145) jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji,

Dodatkowo Sąd I instancji odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, które zaakceptowało konstytucyjność przedmiotowych rozwiązań. W uchwale z dnia 03.03.2011 r. (II UZP 2/11, OSNP 2011, nr 15-16, poz. 210) stwierdził, że za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.), emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.), co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia. Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę w pełni zaakceptował zaprezentowane przez Sąd Najwyższy stanowisko. Z uwagi na powyższe Sąd zgodnie z przepisem art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Od powyższego orzeczenia apelację złożył M. K. (2), zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie w całości. Skarżący zarzucił naruszenie demokratycznych zasad prawnych. Podnosił, że ustawa, na podstawie której zostało mu zmniejszone świadczenie niezasadnie stosuje odpowiedzialność zbiorową i działa wstecz. Nie zgodził się również z powołanym przez Sąd I instancji orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, któremu zarzucił niezgodność z prawem międzynarodowym – Konwencją o ochronie praw człowieka. Mając powyższe na uwadze wniósł o wypłatę świadczenia w poprzedniej wysokości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy oraz dokonał trafnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Dokonana ocena mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów, o której mowa w treści art. 233 § 1 kpc.

Natomiast apelacja skarżącego nie zawiera takich zarzutów, które mogą podważyć ustalenia dokonane przez Sąd I instancji. Przede wszystkim Sąd Okręgowy prawidłowo zwrócił uwagę na skutki wynikające z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie K 6/09. W przytoczonym orzeczeniu Trybunał orzekł, iż art. 15b ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994r. ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 3 ustawy z 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji.

Nawet jeśli apelujący z tym orzeczeniem się nie zgadza (na co wskazywał we wniesionej apelacji) to przytoczone orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wiąże Sąd w postępowaniu sądowym, albowiem z art. 190 ust. 1 Konstytucji wynika, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Zatem kwestia konstytucyjności rozwiązania przyjętego przez ustawodawcę w związku ze zmianą sposobu obliczania wysokości emerytury policyjnej nie podlegała badaniu w toku postępowania przed Sądem I instancji.

Po wtóre Sąd I instancji dokonał prawidłowej wykładni przepisów prawa materialnego, zwłaszcza art. 15 i 15b ustawy z dnia 18 lutego 1984 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin [dalej powoływana jako zefp]. W tej kwestii za zasadne należy uznać stanowisko odwołujące się do orzecznictwa Sądu Najwyższego. W uchwale z dnia z dnia 03.03.2011 r. (II UZP 2/11, OSNP 2011, nr 15-16, poz. 210) SN stwierdził, że za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.), emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. .zefp) co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia. W uzasadnieniu przedmiotowego stanowiska Sąd Najwyższy wskazał, iż żaden rodzaj, ani sposób wykładni zawartego w art. 15b ust. 2 uregulowania nie daje osobom, które pełniły w latach 1944-1990 służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w ustawie lustracyjnej, możliwości prawnych ani argumentów prawnych do domagania się ustalenia wysokości należnych im emerytur z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy, od innej podstawy wymiaru niż 0,7% za każdy rok pełnienia służby w wymienionych w art. 2 organach bezpieczeństwa państwa. W dalszych wywodach Sąd Najwyższy zauważył, że po istotnej zmianie normatywnej obowiązującego stanu prawnego wynikającej z dodania szczegółowego i odrębnego art. 15b ustawy zaopatrzeniowej, zawarte w ust. 2 tego przepisu odesłanie do odpowiedniego stosowania art. 14 i 15 tej ustawy oznacza, że przepisy te stosuje się odpowiednio wyłącznie w zakresie, który nie został wyraźnie i odmiennie uregulowany w art. 15b ust. 1 ustawy o zefp. W przeciwnym razie, argumentuje Sąd Najwyższy, doszłoby do pozbawienia waloru i znaczenia normatywnego art. 15b ustawy zaopatrzeniowej, do czego nie ma żadnych racjonalnych argumentów. Skoro kategoryczna zasada wymagająca wyliczenia emerytury po 0,7% podstawy jej wymiaru z tytułu służby w latach 1944-1990 pełnionej w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej, doznaje

jednego wyjątku wyłącznie w okolicznościach określonych w art. 15b ust. 3 i 4 zefp, przeto nie doznaje dalszych ograniczeń na podstawie odesłania do stosowania art. 15 tej ustawy. W uzupełnieniu poglądów zaprezentowanych w orzecznictwie należy przytoczyć także orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 kwietnia 2012 r. w sprawie III AUa 1648/11 [Lex nr 1213809], które w pełni aprobuje przytoczone wyżej stanowisko.

Z drugiej strony tożsame poglądy w sprawie zostały zaprezentowane w stanowisku doktryny [vide I. J.-J., K. P. do emerytury LexisNexis Warszawa 2011r. str. 625 i nast.]. W ocenie autorów komentarza prawo do emerytury po 15 latach służby nabywa każdy funkcjonariusz niezależnie od okresu w jakim pełnił służbę. Jest to przecież oczywista konsekwencja brzmienia art. 12 ustawy o zefp. Jednakże wysokość świadczenia jest ustalana według trzech odmiennych formuł. Pierwsza jest uregulowana w art. 15 ustawy, druga w art. 15a i trzecia w art.15b. Odrębność formuły wynikającej z treści art. 15b polega na rezygnacji powiązania z 15-letnim okresem służby świadczenia w kwocie równej 40% podstawy wymiaru. Emerytura jest obliczana w sposób następujący. 0,7% podstawy wymiaru za rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990, ewentualnie 2,6% podstawy za rok służby w tych latach ale tylko w przypadku opisanym w art. 15 b ust. 3 oraz 2,6% podstawy wymiaru za okres służby po 1990 r.

Zaprezentowane poglądy orzecznictwa, jak i stanowisko doktryny Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę w pełni akceptuje. Z zaświadczenia o przebiegu służby (k. 15) wynika jednoznacznie, iż skarżący pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, a zatem obniżenie świadczenia jest zgodne z obowiązującym prawem.

W końcu zachodzi konieczność oceny, czy omówione przepisy prawa krajowego pozostają w sprzeczności z zasadami i unormowaniami przytoczonymi przez skarżącego w apelacji. W ocenie skarżącego doszło w sprawie do naruszenia konstytucyjnych zasad prawnych, w tym stosowania odpowiedzialności zbiorowej, niedziałania prawa wstecz. Zgodzić się należy ze skarżącym, że kwestionowane rozwiązania wprowadzają w pewnym zakresie odpowiedzialność zbiorową i odnoszą się do praw wcześniej nabytych, jednak jak zostało już wyżej wskazane specjalny charakter regulacji wywołany wielką krzywdą spowodowaną działaniem organów bezpieczeństwa państwa oraz napiętnowanie społeczne tych działań sprawiły, iż odpowiednie rozwiązania dopiero po latach zostały wprowadzone i odnoszą się do grupy osób (funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa), którzy przez wiele lat byli bezkarni w swym postępowaniu. Zauważyć jednak należy, iż kwestionowana regulacja była już przedmiotem badania przez Trybunał Konstytucyjny, który nie dopatrywał się wskazywanych przez skarżącego naruszeń. Apelujący podniósł też niezgodność skarżonej ustawy z Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzoną w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. Wprawdzie skarżący nie podaje, które przepisy Konwencji zostały naruszone, jednak Sąd Apelacyjny nie znajduje żadnych podstaw, by takie wskazanie uznać za wiarygodne.

W niniejszym postępowaniu nie ulega wątpliwości, iż ingerencja w sposób obliczenia wysokości emerytury została przewidziana przez ustawę, która jednocześnie została uznana za zgodną z Konstytucją. Z kolei treść preambuły zamieszczona w ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145) określa cel regulacji, który należy uznać za zgodny z prawem z punktu widzenia interesu publicznego.

Reasumując powyższe apelacja podlega oddaleniu z mocy art. 385 kpc.